

Til
Nærings- og
Fiskeridepartementet

Vår dato: 31.08.2022
Deres dato: 01.08.2022
Deres referanse: Innspill til stortingsmelding om dyrevelferd

Innspill til arbeidet med utarbeidelse av Stortingsmelding om dyrevelferd

Sjømat Norge takker for invitasjonen fra NFD til å komme med første innspill til arbeidet med utarbeidelse av stortingsmelding om dyrevelferd.

Statsrådene Borch og Skjæran uttalte følgende i forbindelse med varslingen om utarbeidelse av meldingen:

"Regelverk om dyrevelferd skal byggje på oppdatert kunnskap om velferd for dyra. Ei stortingsmelding om dyrevelferd vil gjennomgå status når det gjeld kunnskap om velferd hos dei dyra som lova gjeld for. Både i Noreg og resten av Europa har forbrukarane auka merksemd på korleis dyr blir handsama."

"Mat er ein av dei mest verdifulle ressursane våre. Verda treng meir mat, og vi må sjå på korleis havbruksnæringa kan bidra til dette, samtidig som vi reduserer klimagassutslepp, minimerer negative miljøkonsekvensar og får betre dyrevelferd. Dette er eit viktig arbeid vi skal gjere i lag, seier fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran (Ap)."

Sjømat Norge slutter seg til dette, og vil i det følgende peke på temaer som det er viktig å få belyst grundig i meldingen slik at Stortinget får et solid grunnlag for å vurdere hvordan dyrevelferd kan ivaretas når dyreholdet er en del av en industriell matproduksjon.

Om dyrehelse, dyrevelferd og dødelighet

Meldingen må peke på at forskjellen mellom dyrevelferd og dyrehelse, og at klargjøring av hva som er god dyrevelferd ikke er basert på ren naturvitenskap, men i stor grad også involverer humaniora, herunder etikk og livssyn (veganismen) og kultur. Meldingen må bl.a. vise til at Kommisjonen anser ivaretagelse av velferd som element i sosial bærekraft dvs. menneskerettighetene spesifisert i *retten til mat*.

Konseptet *dyrevelferd* er vesentlig forskjellig fra *dyrehelse* i den forstand at sikring av god dyrevelferd innebærer å sørge for at man skal ta hensyn til dyrenes «psyke» på en måte som fører til at *de føler seg vel der de er*, det vil si i det dyrehold som en eller annen har ansvaret for. Det er en god del kunnskaper om dyrepsykologi generelt, men det er svært lite når det gjelder fisk, og fisk i oppdrett. Likevel er det svært mange mennesker som mener de vet hva dyr «føler» og hvordan dyr «har det» i ulike situasjoner. I praksis er det mange som «vet» fordi de projiserer sitt eget følelsesspekter over til dyrene. Når dyret er en fisk, blir ikke utfordringen mindre, nettopp fordi kunnskapene om fiskenes emosjonelle sider er svært begrenset. I prosessen med å utarbeide en stortingsmelding om dyrevelferd er det viktig at *bevisstheten om forskjellen mellom dyrevelferd og dyrehelse bevares*, spesielt når begge hensyn skal ivaretas samtidig. God dyrehelse og god dyrevelferd er ikke synonyme, og de to størrelsene er ikke alltid direkte korrelert til hverandre, til tross for at de henger sammen.

Det samme bevisste forholdet må utvises til tema *dødelighet*.

Det er verdt å merke seg at fisk både kan ha *god, mindre god og dårlig velferd* uavhengig av de øvrige forholdene, sykdom og dødelighet, og at disse to parametere således ikke er gode indikatorer på fiskevelferd i produksjon.

Sjømatprodusenter har derfor et mål om at velferd skal måles og dokumenteres vesentlig bedre gjennom produksjonen, og gi sjømatprodusenter (og myndigheter) en indikasjon på hvordan fisken har det imens den fortsatt er i live.

I diskusjonen om dyrevelferd i akvakultur (fiskevelferd) er det betimelig å stille spørsmålet hvordan fisken faktisk har det på ulike punkter langs produksjonskjeden (før den dør), hvor grensen mellom akseptabel og uakseptabel (forsvarlig/ uforsvarlig) dyrevelferd går i ulike driftssituasjoner, og hvordan dette skal dokumenteres - altså når skal en lidelse (og graden av denne) vurderes som unødig? (unødig påkjenning - Dyrevelferdsloven), også sett i forhold til formål i annet gjeldende regelverk.

Vedvarende høy dødelighet i industriell animalsk matproduksjon er verken økonomisk eller etisk forsvarlig. Enhver forekomst av dødelighet, enten den er akutt eller som konsekvens av kort- eller langvarig sykdom med lidelse hos dyrene, skal altså utredes og håndteres basert på mulige årsaksforhold.

Forebygging av innføring, etablering og spredning av smittsomme agens i en besetning/ populasjon gjøres gjennom *systematisk biosikkerhetsarbeid*.

Arbeid med å *reduere dødelighet* i animalsk matproduksjon gjøres gjennom *systematisk arbeid med å identifisere taps- og dødsårsaker* i oppdrett av fisk, og omhandler både biosikkerhetsaspektet, velferdsaspektet og tekniske- og naturgitte forhold under produksjon (driftsforhold).

Ved å påpeke disse forholdene menes det ikke at vesentlig dødelighet i animalsk matproduksjon må aksepteres, men at det utvises forståelse for det komplekse risikobildet som ligger til grunn for sykdom og dødelighet, og det kunnskapsbaserte, langsiktige og strategiske arbeidet som ligger bak forebygging av sykdom (biosikkerhet), dokumentasjon av velferd, og reduksjon av dødelighet i industriell animalsk matproduksjon.

Det er helt sentralt at dette hensyntas i utarbeidelse av en stortingsmelding og eventuelle krav i nytt regelverk. Det må utvises en forståelse for forskjellen og sammenhengen mellom disse ulike aspektene av risikobildet ved animalsk matproduksjon, og det forventes at det bak et hvert krav eller grense som måtte settes (til eks. dødelighet eller velferd), ligger en klar formening om hvordan dette skal oppnås i praksis, og om kravet/ grensen er forholdsmessig i forhold til dagens kunnskapsnivå om årsaksforhold.

Om industriell animalsk matproduksjon

Meldingen må påpeke formålet og utfordringene i industriell matproduksjon i relasjon til dyrevelferd.

Industriell matproduksjon en forutsetning for at matsikkerheten skal kunne dekkes globalt og nasjonalt. Dette gjelder også animalsk matproduksjon inkludert sjømatproduksjon basert på akvakultur. Industriell matproduksjon vil bl.a. inkludere hold at et stort antall individer innenfor et begrenset areal og/eller volum. Dette gjelder også sjømatproduksjon basert på akvakultur.

Om miljømessig bærekraftig utvikling

Regjeringen har særlig pekt på utdanning, helse, likestilling, klima og bærekraftig forvaltning av hav, marine ressurser og andre naturressurser blant de viktige målområdene der Norge har et nasjonalt og globalt engasjement. Norge har rette betingelser for produksjon av sjømat i hav i global sammenheng, og regjeringen har som målsetning å realisere potensialet i sjømatproduksjonen. Da må det også forutsettes at myndighetene ikke uproporsjonalt begrenser utnyttelse av potensialet.

Klimasaken er en av flere store utfordringer som FN fokuserer på i bærekraftmålene. Miljømessig bærekraft må ivaretas, og verdens økende befolkning må sikres sitt behov for mat slik dette er formulert i FNs Menneskerettserklæring. Stockholm Resilience Centre¹ har pekt på at en av fem forutsetninger/hovedstrategier for å nå FNs bærekraftmål innen 2050, er at matproduksjonen må bli mer effektiv for å nå målene om tilstrekkelige volumer sammen med målet om redusert miljømessig påvirkning. Blant annet WHO og EU har pekt på at inntaket av sjømat hos folk er for lav for å kunne sikre et ernæringsmessig sunt kosthold. FAO understreker at økt sjømatproduksjon bare kan oppnås gjennom økt akvakulturproduksjon, altså oppdrett. De miljømessige påvirkningene av matproduksjonen på land, må ned. En del av løsningen for å få til dette er å høste mer av havets bioproduksjon for å produsere mer mat. I dag er ca. 98 % av klodens matproduksjon basert på landbruk og produksjon på land, og bare 2 % av kaloriene i matkonsumet globalt er basert på havet, til tross for at nærmere 50 % av klodens bioproduksjon

¹ <https://www.stockholmresilience.org/publications/artiklar/2018-10-17-transformation-is-feasible---how-to-achieve-the-sustainable--development-goals-within-planetary-boundaries.html>

skjer i havet. Altså at av naturens produksjon av biologisk materiale (summen av alt levende som vokser) målt i masse er omtrent like stor i vann som på land. Også *The High Level Panel for a Sustainable Ocean Economy* som er i nær samhandling med FN, peker på at bl.a. utvikling av sjømatproduksjonen er en av løsningene for å håndtere miljøutfordringene. Panelet peker bl.a. på høsting av arter lavere ned i næringspyramiden enn fangst av fisk for direkte humant konsum og dokumentasjon av miljøfotavtrykkene som viktige tiltak for å nå målene². I dag er det bare ca. en tredjedel av produksjonen av fisk basert på akvakultur som er produsert i havet, og to tredjedeler i ferskvann. Dette illustrerer svært godt hvilket potensial som ligger i utviklingen av marint havbruk.

Europakommisjonen angir eksplisitt ivaretagelse av dyrevelferd som et viktig aspekt for å oppnå sosial bærekraft. Ivaretagelse av dyrevelferden er viktig for å sikre bærekraftig matproduksjon.

Biologisk risiko, altså risiko for at en biologisk organisme som del av en populasjon kan utvikle symptomer på sykdom (genetisk, miljø- eller infeksjonsbetinget) og i ytterste konsekvens død, enten som følge av sykdom eller av andre fysiske/ naturgitte årsaker, er en uunngåelig del av risikobildet ved en hvilken som helst biologisk populasjon. Animalsk matproduksjon er intet unntak. Det er et selvsagt mål (og lovpålagt krav) for animalsk matproduksjon at denne risikoen til enhver tid holdes så lav som mulig, både ved at sannsynlighet og konsekvens reduseres gjennom systematisk bruk av ervervet kunnskap, og strategiske tiltak basert på kunnskapsgrunnet som til enhver tid foreligger (som skissert i avsnittet over).

Landdyr og akvatiske dyr er fundamental forskjellige, både når det gjelder det evolusjonsbiologiske aspektet, men også hva angår artenes naturlige habitat og derav også driftsforhold under produksjon. Naturlig sjøvann representerer både en risiko, men er også en forutsetning for å lykkes med biologisk produksjon av anadrom og marine arter i sjø. Kontakt med mikroorganismer, næringsstoffer, salter etc. er en forutsetning for fiskens naturlige utvikling. Å drive animalsk matproduksjon i vann innebærer altså helt andre tekniske, fysiske og biologiske forutsetninger, og krever i stor grad en annen tilnærming, enn å drive animalsk matproduksjon på land. Til tross for at de fleste biologiske prinsipper, og det veterinærfaglige grunnlaget er det samme, kan akvakultur og landbruk ikke sammenlignes på de fleste aspekter, herunder risiko rundt biosikkerhet (sykdom), forekomst av dødelighet, og velferd – foruten det helt generelle ved disse fagområdene. Dette fordi artene og driftsforholdene er så fundamentalt ulike.

Det er likevel verdt å merke seg at til tross for at landbruket er vår eldste form for industriell animalsk matproduksjon, og at antallet individer av landdyr både spesifikt for de ulike artene, men også samlet sett ligger langt under det totale laksepopulasjonen på årlig basis (antall individer), er dødeligheten på de ulike landdyrartene mellom 2,64% (slaktekylling), til 14% (storfe, ca. 7 % kalv og 7 % voksne) og 13% (smågris til avvenning), og opptil 18% (lammedødelighet på beite) (Animalia Rapport for kjøttets tilstand 2021). Dette til tross for at produksjonssyklusen for flere landdyrarter er betydelig kortere enn i akvakultur (eks. 30 dager i snitt for slaktekylling mot 2,5 til 3 år for laks i oppdrett).

² https://oceanpanel.org/sites/default/files/2019-10/HLP_Report_Ocean_Solution_Climate_Change_final.pdf

Stortingsmeldingen må på en utfyllende måte beskrive de vesentlige særegenheter som er knyttet til industrielle matproduksjon herunder sjømatproduksjon og oppnåelse av bærekraftig produksjon og ivaretagelse fiskevelferden.

Om kvantifisering av velferdsstatus hos fisk

Meldingen må tydeliggjøre at det både innen landbruksproduksjon og havbruk er svært utfordrende å klargjøre om et dyr synes det har det *ålreit der det er*. Dette gjelder særlig fisk.

Vurdering av velferd er en subjektiv helhetsvurdering som må baseres på en rekke indikatorer vurdert hver for seg, og i forhold til hverandre. Dette gjelder både miljø-, gruppe- og individbaserte indikatorer som vurderes i forhold til den, til enhver tid gjeldende, driftssituasjon. Selv om flere (særlig miljø-) indikatorer kan standardiseres med anbefalte grenseverdier (eks. oksygennivå, CO₂-nivå, pH) under ulike driftsforhold, vil de aller fleste velferdsindikatorerne som går på vurdering av dyret på individ- og gruppenivå være vanskelige å standardisere. Dette fordi fiskegruppens utgangspunkt, situasjon og miljø- og driftsforhold vil variere veldig fra situasjon til situasjon, mellom lokaliteter og ikke minst geografisk.

Kombinasjonen av velferdsindikatorer i én driftssituasjon vil således kunne føre til en velferdsvurdering som er ulik fra velferdsvurderingen i en annen driftssituasjon med de samme indikatorene, til tross for at flere enkeltindikatorer har samme numeriske verdi (score).

I utarbeidelse av en dyrevelferdsmelding må kunnskapsgrunnlaget, og den eventuelle mangelen på kunnskap om hvilke indikatorer som egner seg best for å kunne si noe om fiskens velferd på tvers av selskaper og driftssituasjoner, beskrives grundig. Det må videre vurderes hvorvidt velferd hos fisk, og håndhevelse av loven ved straffbare forhold, som ved manglende ivaretagelse av velferd, blir ivare tatt gjennom eksisterende og gjeldende regelverk, eller ikke.

Det må vurderes hvorvidt grenseverdier for velferd er hensiktsmessig og formålstjenlig, fremfor vurdering av enkeltsaker som rapporteres i henhold til varslingsplikten i gjeldende regelverk. Et sentralt krav mange steder i regelverket er knyttet til *forsvarlighet*. Hva som er forsvarlig endrer seg over tid med ny kunnskap, ny teknologi eller når samfunnet endrer oppfatninger. Sjømat Norge stiller seg derfor f.eks. kritisk til innspill om at grensen mellom forsvarlig og uforsvarlig velferd skal baseres på dødelighetsnivå med spesifikke grenseverdier, og eventuelt inngå i et produksjonsreguleringsregime.

Om havbruksnæringens innsats for å ivareta fiskevelferden og dokumentere denne

Vi vil vise til Sjømat Norges velferdspolicy og vårt arbeid for å bringe frem en konsensus om hvordan man kan bruke andre indikatorer enn dødtall for å dokumentere om velferden er tilfredsstillende ivare tatt i en gitt produksjon.

Sjømat Norges arbeid med velferd i sjømatnæringen baserer seg på *Prinsippdokumentet for dyrevelferd* (se vedlagt) vedtatt av styret i Sjømat Norge i 2016.

Administrasjonen i Sjømat Norge har siden utarbeidet *Retningslinje for ivaretagelse av dyrevelferd i sjømatproduksjon* i 2022.

Retningslinjen har som formål å veilede virksomhetene i det systematiske arbeidet med ivaretagelse av fiskevelferd i sjømatproduksjonen, slik at målet om god velferd, oppnås.

I det videre arbeidet vil det følgende blir vektlagt:

Hvordan skal fisken beskyttes mot *unødige påkjenninger og belastninger* (Dyrevelferdsloven) i sjømatproduksjonen?

Og hvordan skal dette dokumenteres?

Hvordan kan sjømatprodusentene jobbe for å identifisere velferdsindikatorer for havbruksproduksjonen som er hensiktsmessig å bruke, både for næringen og for Mattilsynet, når det skal håndheve det til enhver tid gjeldende regelverk?

- for næringen skal indikatorene bidra til å ha kontroll for å ivareta god dyrevelferd og for å dokumentere dette.
- for Mattilsynet skal indikatorene kunne benyttes for å kontrollere at regelverket etterleves.

Det er de siste årene publisert flere forskningsrapporter med forslag om svært mange ulike typer indikatorer som kan benyttes i sjømatproduksjon basert på akvakultur for å kvantifisere graden av velferd, men utfordringen er at disse ikke har vært utprøvd i stor grad i de ulike typer produksjoner langs kysten for å få vurdert hvordan de fungerer og om de faktisk egner seg som verktøy for å sikre og/eller dokumentere fiskevelferdstatus på en passende nyansert måte.

Dette kan kun oppnås ved at tilstrekkelig mange selskaper tar i bruk samme systematiske tilnærming til ivaretagelse av velferd, og at vurderingsgrunnlaget for velferd i sjømatproduksjon styrkes gjennom diskusjon og erfaringsutveksling i de ulike regionene i Norge. Det er dette Sjømat Norge er i gang med å få til på bred basis med retningslinjene nevnt over som grunnlag.

Med dette som basis, mener Sjømat Norge at Mattilsynet vil få et godt grunnlag for sitt arbeid med å håndheve regelverket for dyrevelferd.

Om dagens regelverk, om håndhevelse og etterlevelse av dette

Meldingen må grundig beskrive dagens lov og innholdet i forskriftene. Meldingen må også vurdere hvorvidt et revidert regelverk eventuelt er hensiktsmessig i forhold til dagens kunnskapsnivå.

Ivaretagelse av dyrets velferd er et sentralt krav til det å kunne drive animalsk matproduksjon. Det generelle kravet er ivaretatt gjennom en rekke lover og forskrifter, herunder Lov om Dyrevelferd, og det må utredes om en ytterligere spesifisering i lovverket er formålstjenlig i forhold til hva som er ønskelig å oppnå.

Lov om dyrevelferd gjelder for alle dyr, inkludert fisk.

Her påpekes både lovens formål (*(...) fremme god dyrevelferd og respekt for dyr*), og generelt om hvilke krav som stilles til behandling av dyr (*Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger*).

Loven omfatter forhold som påvirker velferd hos eller respekt for pattedyr, fugler, krypdyr, amfibier, fisk, tifotkrepser, blekksprut og honningbier. Loven gjelder tilsvarende for utviklingsstadier av nevnte dyr dersom sanseapparatet tilsvarer utviklingsnivået hos levende dyr. (Lovdata)

Videre er krav til fiskens velferd ivaretatt gjennom ulike lover og forskrifter, herunder:

Lov om dyrevelferd (dyrevelferdsloven)

Lov om matproduksjon og mattrygghet mv (matloven)

Forskrift om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften)

Forskrift om transport av akvakulturdyr

Forskrift om slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr

Forskrift om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr (omsetnings og sykdomsforskriften)

Forskrift om overtredelsesgebyr etter dyrevelferdsloven

Forskrift om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen (IK-Akvakultur)

Sjømat Norge mener at krav til fiskens velferd er ivaretatt gjennom eksisterende regelverk, og stiller oss tvilende til hvorvidt "nye og strengere" regler vil være formålstjenlig ut over det det er i dag.

I *Hurdalsplattformen* er ikke dyrevelferd hos fisk omtalt. For å sikre dyrevelferd i landbruket blir det dog påpekt at; *må vi oppretthalde og utvikle eit godt og strengt regelverk for dyrevelferd, basert på kunnskap om behova til dyra. Mattilsynet må styrkjast, slik at dei har tilstrekkelege ressursar til å drive god rådgjeving, hyppig kontroll og eit målretta samarbeid med produksjonsnæringane.*

Det er viktig at meldingen blir tydelig når det gjelder beskrivelse av kravene til velferd som bl.a. gjelder i industrielt husdyrhold som sjømatproduksjon, og hva som eventuelt antas å være mangelfullt i en slik sammenheng.

Det er viktig at meldingen blir tydelig på betydningen av et hensiktsmessig regelverk det er mulig å etterleve, samtidig som Mattilsynet på en effektiv og risikobasert måte håndhever regelverket. Det siste vil kreve både **kunnskap, kompetanse** og **kapasitet** i Mattilsynet, **også når næringen vokser**. Meldingen må derfor synliggjøre betydningen et kompetent tilsyn har for å sikre velferden. Meldingen må også inneholde betraktninger rundt konsekvenser dette kan medføre (økte kostnader, andre/nye krav til organisering og måter å drive tilsyn på). Dette selvsagt i tillegg til at de krav som nå gjelder knyttet til dyreeiers ansvar blir videreført og om nødvendig tydeliggjort.

Betydningen av et Mattilsyn med tilstrekkelige ressurser er særdeles viktig å fremheve, da konsekvensene av det motsatte vil være alvorlige den tid næringen fortsetter å vokse.

Utviklingen den norske havbruksnæringen har gjennomgått viser at det kan være krevende å etablere et regelverk som vil holde tritt med utviklingen fremover. Et for rigid og detaljrikt regelverk vil ikke nødvendigvis ivareta velferden på en god måte. Denne utfordringen må meldingen berøre.

Om EØS-avtalen og regelverksutviklingen i EU

Sjømat Norge understreker betydningen av at myndighetene følger aktivt opp i Europakommisjonens arbeid med endringer i regelverket for dyrevelferd, og etter hvert krav knyttet til dyrevelferdsmerking av matvarer.

Europakommisjonen har i sin Green Deal Policy og i strategiplanen for gjennomføring av denne i matsystemene (Farm to Fork) angitt at dyrevelferdsregelverket skal videreutvikles, og forslag om dette skal legges fram i 2023.

Hensikten med revisjonen er ifølge Kommisjonen å sikre et høyere nivå for dyrevelferd og utvide anvendelsesområdet til lovgivningen. Det nye regelverket skal være i tråd med nyere forskning, gjeldende politiske prioriteringer og innbyggerens forventninger.

Det er sentralt at Europakommisjonens arbeid reflekteres i Dyrevelferdsmeldingen. Det er dessuten viktig at norske myndigheter er aktivt med i prosessen og særlig når det gjelder akvakulturproduksjon som er av vesentlig større omfang og betydning i Norge sammenliknet med EU.

Oppsummerende punkter

I dette første innspillet er det pekt på hva Sjømat Norge mener er viktig temaer å få grundig belyst i kommende stortingsmelding knyttet til produksjon av sjømat basert på akvakultur.

Sjømat Norge vil understreke at vi er høyst tilgjengelig for å bidra med utdyping av temaene som her er nevnt, og vi mener det er viktig at det legges opp til en videre dialog med bl.a. sjømatnæringen med tanke på at stortingsmeldingen i tilstrekkelig grad belyser status og utfordringene i grensesnittet mellom bærekraftig industriell sjømatproduksjon og ivaretagelse av dyrevelferden slik statsråden pekte på i sitatet over.

Oppsummert:

- Meldingen må peke på at forskjellen mellom dyrevelferd og dyrehelse og at klargjøring av hva som er god dyrevelferd ikke er basert på ren naturvitenskap, men i stor grad også involverer humaniora herunder etikk og livssyn (veganismen) og kultur. Bl.a. vise til at Kommisjonen anser ivaretagelse av velferd som element i sosial bærekraft dvs. menneskerettighetene spesifisert i Retten til mat.
- Meldingen må påpeke utfordringene i industriell matproduksjon sammenliknet med f.eks. hold av sports- og kjæledyr.
- Meldingen må tydeliggjøre at både innen landbruksproduksjon og havbruk er det svært utfordrende å klargjøre om et dyr synes det har det ålreit der det er. Dette gjelder særlig fisk.
- Det må vurderes hvorvidt grenseverdier for velferd er hensiktsmessig og formålstjenlig, fremfor vurdering av enkeltsaker som rapporteres i henhold til varslingsplikten i gjeldende regelverk. Et sentralt krav mange steder i regelverket er knyttet til *forsvarlighet*. Hva som er forsvarlig endrer seg over tid med ny kunnskap, ny teknologi eller når samfunnet endrer oppfatninger. Sjømat Norge stiller seg derfor f.eks. kritisk til innspill om at grensen mellom forsvarlig og uforsvarlig velferd skal baseres på dødelighetsnivå med spesifikke grenseverdier, og eventuelt inngå i et produksjonsreguleringsregime.

- Vi viser til Sjømat Norges velferdspolicy og vårt arbeid for å bringe frem en konsensus om hvordan man kan bruke andre indikatorer enn dødtall for å dokumentere at velferden er tilfredsstillende ivaretatt i en gitt produksjon.
- Det er viktig at meldingen blir tydelig på betydningen av et hensiktsmessig regelverk det er mulig å etterleve, samtidig som Mattilsynet på en effektiv og risikobasert måte håndhever regelverket.
 - Det første punktet berører det faktum at utviklingen den norske havbruksnæringen har gjennomgått viser at det kan være krevende å etablere et regelverk som vil holde tritt med utviklingen fremover. Et for rigid og detaljrikt regelverk vil ikke nødvendigvis ivareta velferden på en god måte. Denne utfordringen må meldingen berøre.
 - Det siste vil kreve både kunnskap, kompetanse og kapasitet i Mattilsynet, også når den norske sjømatproduksjonen vokser. Meldingen må derfor synliggjøre betydningen et kompetent tilsyn har for å håndheve kravene om ivaretagelse av velferden. Meldingen må også inneholde betraktninger rundt konsekvenser dette kan medføre (økte kostnader herunder mulige konsekvenser av økninger i miljøfotavtrykkene som følger av offentlige krav, andre/nye krav til organisering og måter å drive tilsyn på). Dette gjelder selvsagt i tillegg til at de krav som nå gjelder knyttet til dyreeiers ansvar blir videreført, og om nødvendig tydeliggjort.
- At myndighetene følge aktivt opp i Europakommisjonens arbeid med revidert dyrehelser regelverk, og etter hvert krav knyttet til dyrevelferdsmerking av matvarer.

Vennlig hilsen
Sjømat Norge

Karoline Skaar Amthor
Fagsjef Avdeling Miljø og Helse